

Er komen 4,5 procent minder mineralen in de mest, als zeugen in het begin van de dracht voer krijgen met minder stikstof en fosfor. De voerkosten zijn echter bij deze zogeheten fasevoeding 1,08 euro hoger per gemiddeld aanwezige zeug per jaar, in vergelijking met gewoon drachtvoer. Ander nadeel is dat er meer terugkomers zijn bij fasevoeding. Dit blijkt uit onderzoek uitgevoerd op praktijkcentrum Sterksel.

Fasevoeding in de dracht loont niet

Door: dr.ir. Carola van der Peet-Schwing, ing. Mart Smolders en ing. Gisabeth Binnendijk (ASG)

Volgens de Brusselse Nitraatrichtlijn en de LTO-visie Kwaliteit en Verantwoordelijkheid moeten de stikstof- en fosforuitscheiding door varkens worden teruggebracht. Dit kan onder

meer door het aanbod aan mineralen beter op de behoefte van zeugen af te stemmen. Zeugenhouders zijn echter bang dat minder stikstof en fosfor in het voer voor drachtige zeugen nadelig werkt op de reproductieresultaten, gezondheid en levensduur van de dieren. Op praktijkcentrum Sterksel is daarom onderzocht wat zo'n verlaging (via fasevoeding) teweegbrengt, in de dracht en gedurende de eerste vier worpen. In dit artikel wordt vooral gekeken naar milieuwinst en economische resultaten. Eerder is al gerapporteerd over het nadeel van fasevoeding op de reproductie. Het percentage terugkomers was hoger: 14,8 ten opzichte van 10,3 in de controlegroep. Dit werd met name gevonden bij zeugen van pariteit 1 en 2. Hier worden de effecten op de stikstof- en fosforuitscheiding beschreven en de gevolgen voor de economische resultaten.

Fasevoeding

Drachtige zeugen scheiden circa 85 procent van alle opgenomen stikstof en fosfor uit via mest en urine. Dit kan verminderd worden door het aanbod en de behoefte aan verteerbaar stikstof en fosfor beter op elkaar af te stemmen. De behoefte aan stikstof en fosfor per kilo voer is in het begin van de dracht veel minder dan aan het eind van

VOERSTATIONS

Groepshuisvesting met voerstations op praktijkcentrum Sterksel.

Foto's: ASG

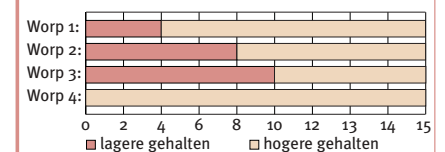

VOERLIGBOXEN

Een deel van de drachtige zeugen wordt gehouden in voerligboxen met uitloop.

1. Tijdstip van overschakelen

Tijdstip van overschakelen van het voer met de verlaagde gehalten naar het gangbare drachtvoer.

1. Eiwit- en fosforgehalten

	Gangbaar drachtvoer	Voer met verlaagde gehalten
Ruw eiwit (g/kg)	135	118
Darmverteerbaar lysine (g/kg)	4,4	3,4
Fosfor (g/kg)	4,7	4,1
Verteerbaar fosfor (g/kg)	2,2	1,8

2. stikstof- en fosforuitscheiding

Effect van fasevoeding in de dracht op de berekende stikstof- en fosforuitscheiding per gemiddeld aanwezige zeug per jaar (incl. biggen tot 25 kg).

	Controlegroep	Fasevoeding
Verstreekt stikstof (kg)	45,83	44,47
Stikstofaanzet (kg)	16,25	16,21
Stikstofuitscheiding (kg)	29,58	28,26
Reductie t.o.v. controlegroep	-	4,5%
Verstreekt fosfor (kg)	9,73	9,44
Fosforaanzet (kg)	3,55	3,54
Fosforuitscheiding (kg)	6,18	5,90
Reductie t.o.v. controlegroep	-	4,5%

de dracht. Bovendien is de behoefte bij oudere worpszeugen lager dan bij gelten en bij eerste worpszeugen. Bij het verstrekken van één voer in de dracht zijn de gehalten afgestemd op de behoefte aan het eind van de dracht. Door meer voersoorten tijdens de dracht te geven, kunnen de stikstof- en fosforuitscheiding zakken.

Proefopzet

In het onderzoek zijn 185 opfokzeugen gebruikt, die vervolgens vier worpen werden gevolgd. De zeugen in de controlegroep kregen tijdens de dracht gewoon drachtvoer verstrekt. De zeugen in de proefgroep kregen in het begin van de dracht een voer met minder eiwit en fosfor, en aan het eind van de dracht hetzelfde voer als de zeugen uit de controlegroep. Het tijdstip van overschakelen van voer met de verlaagde gehalten naar gangbaar drachtvoer hing af van de pariteit van de zeugen. (Zie figuur 1.)

Tijdens de lactatie kregen alle zeugen hetzelfde lactatievoer. De eiwit- en fosforgehalten in het drachtvoer zijn weergegeven in tabel 1. Gedurende de dracht werden de zeugen gehouden in groepen met voerligboxen met uitloop of met voerstation.

Milieuwinst

In tabel 2 zijn de berekende stikstof- en fosforuitscheiding weergegeven. Daaruit blijkt dat de reductie in stikstofuitscheiding bij fasevoeding ten opzichte van gangbaar voer in de dracht 4,5 procent per gemiddelde aanwezige zeug per jaar bedraagt. De vermindering in fosforuitscheiding bedraagt ook 4,5 procent.

Economische resultaten

Verder zijn de verschillen in voerkosten berekend tussen zeugen die gangbaar drachtvoer kregen en via fasevoeding zijn gevoerd. Ook is het verschil in percentage terugkomers meegenomen in de economische berekening. Het voer met de lagere gehalten was 0,25 euro per 100 kg duurder dan het gangbare drachtvoer. De zeugen uit de proefgroep namen gemiddeld 430 kg per gemiddeld aanwezige zeug per jaar op van het voer met de verlaagde gehalten. Dit betekent dat de voerkosten bij fasevoeding 1,08 euro per gemiddeld aanwezige zeug per jaar hoger zijn dan bij het verstrekken van gewoon drachtvoer.

Met de rekenregels uit het Handboek Varkenshouderij (2004) en prijzen uit Kwin-V (2004) is becijferd dat een terugkomer 44,30 euro kost (minder grootgebrachte biggen, lagere voerkosten, extra inseminatiekosten). Dit betekent dat een verhoging van het percentage terugkomers van 10,3 naar 14,8 procent, 4,68 euro per gemiddeld aanwezige zeug per jaar kost.

Praktijktoepassing

Het is niet raadzaam zeugen van pariteit 1 en 2 in het begin van de dracht voer te geven dat minder eiwit (11,8 in plaats van 13,5 procent) bevat omdat dit het aantal terugkomers verhoogt. Voor oudere zeugen is 11,8 procent eiwit in het voer geen enkel punt. Als fasevoeding alleen toegepast wordt bij zeugen van pariteit 3 en hoger, is er geen verschil meer in percentage herdekte zeugen en vervallen deze extra kosten. De voerkosten zijn bij fasevoeding ook hoger dan bij het verstrekken van gangbaar voer tijdens de dracht. De stijging in voerkosten hangt echter sterk af van de prijzen van de grondstoffen op een bepaald moment en van de gewenste daling in eiwit- en fosforgehalte. Als men overweegt om de drachtige zeugen te gaan voeren via fasevoeding, is het verstandig om op dat moment een prijsopgaaf van voeders te vragen en te vergelijken.